

SLOVENSKI NAROD.

Isbaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Up ravníštvu naj se blagovolílo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Obljube in dejanja grofa Gleispacha.

Pravosodni minister grof Gleispach ima na vado, da dosledno pozabi, kar je bil obljubil glede jezikovne ravnopravnosti pri sodščih. Odkar sedi na ministerskem fotelju, je že neštevilnokrat priznal, da je jezikovna kvalifikacija za sodnega uradnika neizogibno potrebna, ako hoče svojo nalogo vestno izvrševati, in neštevilnokrat je že obljubil, da bode pri vseh imenovanjih skrbno upošteval jezikovno zmožnost kompetentov, kakorkoli bi ta zmožnost bila potrebna iz službenih ozirov. To stališče je tudi jedino pravo in zavzeti je mora vsak pravosodni minister, ker bi sicer postal nemogoč. Grof Gleispach pa zastopa to načelo samo v teoriji, a v praksi postopa vse drugače, namreč ravno nasprotno. Jezikovna kvalifikacija je zadnja stvar, katero upošteva pri imenovanjih, in zgodilo se je že mnogo slučajev, da je postavil na mesta, za katera je jezikovna kvalifikacija neobhodno potrebna, slovenščine popolnoma nezmožne uradnike. Število teh slučajev je zdaj pomnožil za nov, jako drastičen slučaj.

Višji državni pravdnik v okrožji graškega nadsodišča ne more svoje službe dobro in vestno izvrševati, ako ni slovenščine popolnoma zmožen, kajti v to okrožje spadata razen Štajerske tudi Kranjska in Korčška. Na Kranjskem se uraduje skoro izključno slovenski, tudi na Štajerskem si je slovenščina pridobila že mnogo veljave in samo na Korškem so jezikovne naredbe samo na papirji ostale, ker jih justično uradništvo dosledno prezira. Skoro polovica vsega prebivalstva v okrožji graškega nadsodišča je torej slovenske narodnosti in nič ne pretiravamo, če rečemo, da je dobra tretjina vseh aktov, katere je rešiti višjemu drž. pravdníštvu, pisana v slovenskem jeziku, v sled česar je brezdvomno potrebno, da je višji državni pravdnik slovenščine zmožen.

Vzlic temu je grof Gleispach posadil na mesto višjega drž. pravdnika slovenščine popolnoma nezmožnega uradnika, dosedanjega graškega drž. pravdnika g. Ernesta Steinerja, preziraje potrebni obzir na službo, dasi je imel na razpolaganje tudi slovenščine povsem zmožnega kompetenta, ljubljanskega drž. pravdnika g. Pajka. Le-ta je marljiv in vesten uradnik, ima slovenski jezik popolnoma v svoji

oblasti in je — kar je pri sedanjem pravosodnem ministru velike vrednosti — odločno nemškega mišljenja. Slovenci nimamo kar nič vzroka, ljubiti g. Pajka in bi po njem tudi prav nič ne žalovali, a priznati mu moramo, da bi bil v vsakem oziru dosti bolj sposoben za mesto višjega drž. pravdnika, nego je g. Steiner, kateri je našel milost pred očmi grofa Gleispacha.

To imenovanje pa ni samo zanimivo zategadelj, ker je nov dokaz, da hoče pravosodni minister z imenovanjem jezikovno nequalifikovanih uradnikov utesniti slovensko uradovanje, nego je zanimivo tudi še v drugem oziru. Grof Gleispach postavlja na vsa važnejša mesta take nemške Štajerce, s katerimi je osebno dobro znan izza časa, ko je sam služboval v Gradcu. Presenetil nas je že z imenovanji, katerih ni nihče pričakoval. Če bo šlo tako naprej, doživeli bodemo v državnem zboru prav kmalo razprave, kakor so bile one, ki vitezu Madeyskemu še danes po ušesih zvone.

Dejanja grofa Gleispacha pa niso samo v dijametralnem nasprotju z njegovimi obljubami, nego nasprotujejo tudi načelom sedanjega ministerstva, slovesno proglašanim o raznih prilikah. Grof Gleispach se za ta načela prav nič ne meni, nego dokazuje vsak dan na novo, da je centralist in nemški liberalc starega kroja, kateri ne pozna časovnih potreb in misli, da sme še vedno prezirati zahteve slovenskega naroda, kakor jih je smel prezirati za časa Waserja in v dobi nemškoliberalnih ministrstev. Kar je doslej ukrenil in storil grof Gleispach, vse izpričuje, da se mož ni ničesar naučil in da ni ničesar pozabil; prav zategadelj pa je očiten anahronizem, da sedi ta mož v ministerstvu, katero si je postavilo nalogo, narediti konec narodnostnim bojem in ugoditi vsem, času primernim in opravičnim zahtevam doslej zatiranih narodov. Grof Gleispach se tudi na vso moč, da postri obstoječa narodnostna nasprotstva in podkoplje vero slovanskih narodov v dobre namene sedanjega ministerstva; zategadelj pa sodimo, da bi se ga moral grof Badeni čim prej iznebiti, toliko bolj, ker grof Gleispach po vseh svojih političnih načelih in po svoji politični preteklosti ne spada v sedanje ministerstvo.

Grško-turška vojna.

Turčija je Grški napovedala vojno in takoj začela boj. Povod je dala borba mej grškimi in turškimi vojaki okrog jezera Nezera. Borba je nastala, ker so grški regularni vojaki prihiteli na pomoč prostovoljcem, napadajočim turške pozicije. S tem je Grška grešila proti določbam mejnarodnega prava in Turčija je porabila to priliko, da napove vojno, ker se more sklicevati na izživajoče postopanje Grške in na njo zvaliti vso odgovornost.

Vojna se je že začela, a zanesljivih podatkov o izidu dosedanjih borb še ni, kajti popolne resnice ni izvedeti niti iz Aten, niti iz Carigrada. Tega naj čitatelji nikar ne pozabijo.

Iz Carigrada se poroča, da je ministerski svet predlagal sultanu, naj napove Grški vojno, ker postopa grška regularna vojska agresivno proti turški. Sultan je nasvet odobril in napovedal vojno. Ministerstvo je to sporočilo grški vladi po svojem zastopniku in po grškem poslaniku v Carigradu, knezu Maurokrdatu, katerega je zajedno pozvala, naj on in vsi grški konzuli zapuste takoj turško ozemlje. Grškim državljanom je dovolila vlada rok 14 dnij, da odpotujejo iz Turčije. Zajedno je vlada izdala proklamacijo, v kateri naznanja, da je storila kar je bilo mogoče, da ohrani mir, a da je morala vojno napovedati, da brani svoje pravice in integriteto države. Grška je izzvala Turčijo, ker je okupirala Kreta, in začela napadati turško vojsko na turškem teritoriju, zatorej je ona sama odgovorna za vojno. Končno naznanja vlada, da je zapovednik turške vojske Edhem-paša dobil ukaz, da začne koj operacije.

Iz Aten se javlja, da je ministerski predsednik v nedeljo v parlamentu naznanil, da je Turčija napovedala Grški vojno. Ministerski predsednik je povedal, da so vse krvave praske na meji provzročili Turki, ker so skušali zasesti nevtralne pozicije in so napadali grško regularno vojsko, ter razstrelili grško poštno ladjo „Macedonijo“. Ob navdušenem pritrdjevanju vseh strank je vzkliknil ministerski predsednik: Turčija nam je napovedala vojno, in mi jo vzprejmemo. Turški poslanik Assim Bey je že zapustil Atene.

LISTEK.

Naši umetniki.

III. *)

Alojzij Šubić.

Prijatelj Vesekdo, ki je lansko jesen v tem listu priporočal „Sestavek slovenskih književnikov in umetnikov“, toži v št. V. dotičnih člankov, da „reklame za umetnike ne poznamo“. Priznajo si primeren odziv tej opravičeni tožbi v posebnem sestavku, odločil sem se, nadaljevati z opozarjanjem rojakov na nove pojave v Slovencih na polju lepib umetnostij.

Mož, katerega ime sem zapisal na vrh sestavka, ni sicer Bog ve kakšen univerzalen ženij, niti nadčloveški naskakovalec dosedanje umetniške „struje“; a v teku kratke dobe, kar se je naselil zopet v domovini, je izvršil ipak raznovrstna slikarska dela, ki zaslužijo, da se izpregovori o njih nekoliko besedij.

Alojzij Šubić, najmlajši izmej petorice

*) Glej „Slov. Narod“ od 17./3. 1891. in od 1. in 2./8. 1892. Opomba pisca.

bratov Šubićev, se je narodil dne 18. junija l. 1865. Prvotne nauke si je bil prisvojil, kakor ostali njegovi bratje, v Poljanah nad Škofjokloko v jednorazredni ljudski šoli, v kateri je takrat učiteljeval še zdaj živeči ondotni župnik, č. g. Jarnej Ramovš. Oče Štefan svojega „Benjamina“ sicer ni mislil dati „naprej študirat“, ali na prošnjo svojih starejših sinov Janeza in Jurija, poslal ga je v II. razred normalke v Škofjokloko, kjer je prebil tri leta. Iz Loke se je dečko moral vrniti domov ter se ondu začeti učiti podobarstva v očetovi delalnici. A ker je isti čas njega brat Jurij odšel na Grško slikat Schliemanovo palačo v Atenah in se mu je ondu v gmotnem oziru precej dobro godilo, pregovoril je očeta, naj da poslednjega svojega sina v latinske šole, za kar mu je takrat že sloveči umetnik obljubil i denarno podporo. Tako je prišel Alojzij Šubić na ljubljansko gimnazijo; žal, da je moral zopet ostaviti študije ter se iz III. razreda vrniti nezgodoma vnovič na dom — pomagat očetu pri kiparskem delu, kajti ostali sinovi so bili vsi odsotni.

L. 1884. je umrl oče Štefan in predzadnji njega sin Valentin, ki je v tem prišel od vojakov,

je prevzel za očetom podobarstvo, pri čemer mu je bil jedno leto pomočnik brat Alojzij. Ali — ker ga rezbarstvo ni tako veselilo, nego li slikarstvo, poslovil se je od doma ter šel l. 1885. v Kranj k slikarju Matiji Bradaški, kjer se je učil v tej stroki pet mesecev. Ko sta se brata Janez in Jurij prepričala, da ima „Lojze“ res več veselja do slikanja kakor pa do klesanja lesenih svetnikov, in ker je baš takrat Janez Šubić dobil profesuro na umetniško-obrtnem muzeju v Kaiserslauternu, sklenila sta, vzgojiti i najmlajšega svojega brata za slikarja. Dne 23. januarja l. 1887. odvedel ga je Jurij, ki se je vračal takrat zopet v Pariz, k bratu Janezu v Kaiserslautern, kjer ga je le-ta poučeval v slikarski tehniki v svojem atelierju. Tu je Alojzij Šubić napredoval vidno v izvoljeni stroki, o čemer je najboljši dokaz, da je dobil že novembra meseca istega leta na imenovanem muzeju službo asistenta s stalno plačo. Drugo leto (1888) na to, maja meseca ga je poslalo ravnateljstvo muzeja s petorico boljših pitomcev v Monakovo, na mejnarodno obrtno razstavo, kjer je s svojimi tovariši urejal in dekoriral skupno razstavo „Renske Palacije“. Tu je imel opravila tri mesece. O tej priliki se je ondu

